29/10/2020

Изпълват се 106 години от рождението на Българския патриарх Максим

На днешния ден се навършват 106 години от рождението на блаженопочившия Български патриарх Максим.

Българският патриарх Максим е роден на 29 октомври 1914 г. в село Орешак, Троянско, в семейството на Пена Борджукова и Найден Минков Рачев. Кръстен е с името Марин Найденов Минков.

Основното си образование получава в родното село и едва дванадесетгодишен постъпва послушник в Троянския манастир. Прогимназията завършва с отличен успех и от 1929 до 1935 г. учи и завършва с отличие Софийската духовна семинария, когато неин ректор е архимандрит Борис Симов (впоследствие Неврокопски митрополит). Съучениците единодушно го характеризират като младеж с весел нрав, но сериозен в заниманията.

От 1936 до 1938 г. е църковен певец и деловодител в храма “Света

Богородица” в град Русе. Насочен от приснопаметния Доростолски и Червенски митрополит Михаил към социално служение, той работи усърдно сред питомците на църковното сиропиталище “Св. Йоан Рилски”.

От есента на 1938 до 1942 г. следва в Богословския факултет на Софийския държавен университет. По време на следването участва в дейността на студентските богословски кръжоци и беседи на православните братства.

На 13 декември (Андреевден, ст. ст.) 1941 г., през последната година на обучението си, в параклиса на Богословския факултет приема монашески постриг от приснопаметния Ловчански митрополит Филарет. Приема името Максим в чест на св. преп. Максим Изповедник – светец на светата Църква от VII век, прославен със силна вяра и православна изповед. Монашеското пострижение става под духовното старчество на игумена на Рилския манастир архимандрит Натанаил. С даването на монашеските обети той посвещава целия си по-нататъшен живот на непрестанно служение на Бога.

На 19 декември (Никулден, ст.ст.) 1941 г. приснопаметният Врачански митрополит Паисий го ръкополага за йеродякон в семинарския храм “Св. Йоан Рилски”. В края на 1942г. Св. Синод го назначава за учител-възпитател в Софийската духовна семинария. Там преподава важните богословски дисциплини: основно богословие и пастирско богословие. На 14 май 1944г. в Черепишкия манастир, където е евакуирана и впоследствие остава интернирана Софийската духовна семинария, той приема ръкоположение в йеромонашески чин от Врачански митрополит Паисий.

На 12 юли 1947 г. в гр. Разград йеромонах Максим е възведен в архимандритско достойнство от приснопаметния Доростолски и Червенски митрополит Михаил, който с благословението на Св. Синод, ревниво подбирайки за себе си даровити и благонравни сътрудници, го назначава за свой протосингел. Архим. Максим остава такъв до 1950г., когато е назначен за предстоятел на Българското църковно подворие в Москва.

Това назначение е знак за особена отговорност. В онова време за подобен пост се изисква извънреден такт и дипломатичност в общуването със светските власти. Висока оценка за служението на архимандрит Максим в Българското подворие в Москва дава в свои две писма Светейшият Руски патриарх Алексий I до Негово Светейшество Българския патриарх Кирил. В тези писма се казва: “Скромен във външните си прояви, вътрешно изпълнен със съзнанието за свой дълг, той спечели искрената любов на църковните среди в Руската православна църква и уважението на обществеността” (6

септември 1955 г.).

След завръщането си в България от 15 юли 1955 до 1960 г. заема поста главен секретар на Св. Синод, като в периода от 1957 до 1960 г. е и председател на Редакционната колегия на Синодалното издателство с издания “Църковен вестник” и сп. “Духовна култура”.

На 30 декември 1956 г. в Патриаршеската катедрала “Св. Александър Невски” архим. Максим е хиротонисан в епископски сан с титлата „Браницки”. При хиротонията му патриарх Кирил произнася вдъхновено слово на тема “Епископът като съвест на св. Божия Църква”, което слово остава и като духовно завещание към бъдещия Български патриарх.

На 30 октомври 1960 г. ловешките епархийски избиратели единодушно посочват Браницкия епископ Максим за свой архипастир и на 20 ноември той е канонически утвърден за Ловчански митрополит. През време на служението му в епархията на своя роден край, въпреки тежката политическа обстановка, са построени и осветени от него няколко нови храма.

На 7 март 1971 г. патриарх Кирил се представя в Господа и от 13 март до 4 юли 1971 г. митрополит Максим е наместник-председател на Св. Синод.

На 25 юни 1971 г. Св. Синод в пълен състав пристъпва към избор на трима митрополити, достойни за патриаршеския престол. На 4 юли 1971 г. след Божествена св. литургия, извършена в синодалния параклис “Св. цар Борис” в София, членовете на Патриаршеския избирателен църковно-народен събор, всичко 101 души, се събират в големия салон на Синодалната палата, за да изберат Български Патриарх и Софийски Митрополит. След гласуването изборното бюро преброява подадените писмено гласове и председателят на изборното бюро обявява Негово Високопреосвещенство Ловчанския митрополит Максим за законно и канонически избран от клира и народа Български патриарх и Софийски митрополит.

Списъкът на подписалите акта 101 избиратели, както и всички документи, отнасящи се до Църковно-народния патриаршески избирателен събор, проведен на 4 юли 1971 г. в гр. София, са издадени още същата година от Синодално издателство в специален сборник.

Скоро след избирането си за патриарх Негово Светейшество Максим прави официални посещения на редица патриаршии: Руска, Румънска, Цариградска, Александрийска, Йерусалимска, Грузинска, Кипърска, Еладска и др., с което допринася за утвърждаване православното единство и за укрепване

престижа на родната ни Църква.

Патриарх Максим успява в трудни за Църквата условия да съхрани нейната цялост и чистотата на догматичната й вероизповед, да отстои обществения й авторитет и да извърши всичко, което е възможно, за да се открива пътят на спасението за всеки българин. През тези години държавата дори търси сътрудничеството на Българската църква по темата за мира в света. Негово Светейшество участва активно в междудържавни и междуцърковни форуми за отстояване на християнските миротворни принципи.

През 1978 г. начело на високопредставителна църковна делегация патриарх Максим посещава задграничните енории на Българската православна църква в САЩ и Канада, а през 1984г. енорията в Унгария. Тези посещения имат не само духовно съдържание, но и раздвижват родолюбивите чувства на българската емиграция.

През този период патриарх Максим става “доктор хонорис кауза” на Духовната академия “Св. Климент Охридски” в София и почетен член на Московската духовна академия. Под неговото перо излизат три тома църковно-проповеднически слова, озаглавени “На Господнята нива”. Награден е с най-високи държавни отличия: орден “НР България”, I степен (1974), орден “13 века България” (1985).

За разлика от други комунистически страни, в България Православната църква се радва на уважение, макар да е признавана само нейната културна и просветна роля в историята, но не и нейната духовна и спасителна същност. Въпреки всички трудности в България, Църквата продължава да съществува и да действа, а патриархът със свойствения му тих начин на въздействие – да отстоява нейните позиции в редица трудни ситуации. През 1968г., още като Ловчански митрополит, той съдейства за връщането на монасите в Рилския манастир (няколко години преди това обителта е превърната в “музей”, а монасите принудени да я напуснат). Съхранява от разрушение миньорската църква “Св. Йоан Рилски” в центъра на Перник. С твърдата си позиция патриарх Максим не допуска Църквата да бъде въвлечена в т.нар. “възродителен процес” през 80-те години на 20 в.

През 1989 г., когато комунистическият монопол върху властта рухва и “нежните революции” в цяла Източна Европа пораждат огромни очаквания, мнозина се съблазняват да действат по революционен път и в Църквата, като използват антикомунистическа реторика. Така в началото на 90-те години в Българската православна църква се извършва опит за преврат. Създава се

църковен разкол на политическа основа, подкрепен от тогавашната гражданска власт. Учредява се т.нар. “нов Синод”, поставя се “алтернативен патриарх”, издават се уволнителни разпоредби за архиереи и за Българския патриарх. Завзети са с щурм сградата на Св. Синод, множество столични храмове. За кратко време е окупирана и сградата на Софийската св. митрополия.

Атаките на разколниците са съсредоточени лично срещу патриарх Максим. Бива оскърбяван по всякакъв начин. Въпреки това той не отвръща на хулите, не изрича нито една лоша дума срещу никого, запазва своето достолепие и достолепието на Църквата. Доростолският митрополит Иларион пише: “В усилията да се възстанови единството на Майката Църква, патриарх Максим прояви необикновено търпение, отеческа любов и молитвена надежда да се върнат самоволно отдалечилите се, за радост на целия български народ и съгласно молитвените слова на Господ Иисус Христос към Бог Отец на Тайната вечеря: “Да бъдат всички едно” (Йоан. 17:21).”

През 1998 г. в София се провежда Всеправославен събор, на който присъстват предстоятелите на всички поместни православни църкви. Всички те единодушно препотвърждават несъмнената каноничност на ръководството на Българската православна църква начело с Негово Светейшество патриарх Максим. С това разколът е обявен за окончателно приключен. Това е най-скъпият подарък за слава Божия на патриарх Максим за неговия 90-годишен юбилей – една утвърдена в единството си Българска Църква.

В края на октомври 2004 г. по случай юбилея са проведени тържества, в които взимат участие делегации от много поместни православни църкви. В поздравителното си слово Константинополският Вселенски патриарх Вартоломей казва: “Благочестивото му паство, христоименитият български народ има правото да почете своя отец и патриарх, който десетилетия служи и обгрижва неговите духовни нужди, да целуне неговата отческа десница, която го е благославяла и освещавала дълги години [...] да види в него живата икона на Бога и мълчалива покана за следване на Иисус, да изрази по различни начини своята признателност, любов и почит към този свещен мъж, който носи върху свещения си омофор отговорност за паството си пред Бога. [...] Почитаният Патриарх понесе върху себе си белезите Христови, достойно носи кръста си и храни добре своето паство както в дни на духовен глад, така и в дни на благоденствие. Той здраво държеше руля на свещения кораб и в часове на добруване, и в часове на бури, затова всички казват днес

заедно с св. апостол Павел: “Такъв архиерей ни трябваше.”

На прием в Синодалната палата Българският патриарх Максим е удостоен със званието “почетен доктор” на Християнската богословска академия във Варшава. Същия ден следобед в Гербовата зала на Президентството президентът на Р България Георги Първанов награждава Негово Светейшество патриарх Максим с най-високия български орден “Стара планина” I степен, за големите му заслуги в духовния живот на българския народ и за мъдрото управление делата на Българската православна църква.

Честването на патриаршеския юбилей ознаменува всеобщото признание за личността и делото на Негово Светейшество от страна на всички институции, както светски, така и църковни. В лицето на Българския патриарх Максим е почетена Българската православна църква – единна, уважавана, даваща спасително упование на традиционно православния български народ като част от Едната, Света, Съборна и Апостолска Църква.

Светейшият патриарх Български и Софийски митрополит Максим се престави в Господа сутринта на 6 ноември 2012г. Последното му явяване сред народа е на 15 август с.г. в обичната му Троянска света обител, където той дава своя прощален трикратен благослов от манастирската докса, възправен пред образа на Божията Майка Троеручица.

По документални източници: Анула Христова

Снимка: Атанас Димитров – АтаДим

— bg-patriarshia.bg